

PO TAURAGNŲ DANGUM

Tauragnų krašto bendruomenės laikraštis

2013 spalio Nr.54

**SPALIO MĖNESIO
JUBILIEJAI.
SVEIKINAME!**

60 metų sukanka
tauragniškiui **Romualdui**
Mikulėnui ir Aldonai
Juškienei iš Kalvių;
70 metų sukaktį
švenčia **Irena Stanislava**
Musteikienė iš Pilkėnių;
80 metų jubiliejų
švenčia **Genė**
Kučinskienė iš Stūglių;
85 metai sukanka
tauragniškei **Bronei**
Balčiūnaitei ir Antanui
Kraujaiui iš Bajorų;
95 metų jubiliejų
švenčia **Vanda**
Mikalauskienė iš
Šeimatis.

Kartą mokiniai paklausė savo Mokytoją:

– Pasakyk, Mokytojau, kodėl kai kurie žmonės sudėtingose gyvenimo situacijose palūžta, o kiti būna stiprūs? Kodėl kai kuriems pasaulis griūva, o kiti randa jėgų toliau gyventi; pirmieji puola į depresiją, o antrieiems nėra taip baisu?

– Tai todėl, – atsakė Mokytojas, – kad kiekvieno žmogaus pasaulis yra tarsi žvaigždžių sistema. Tik pirmiesiems šioje sistemoje yra tik vienas dangaus kūnas – jie patys. Jų visatos sukasi tik aplink juos pačius, ir todėl bet koks nelaimingas atsitikimas tokiame pasaulyje veda juos prie mirties. O kiti randa aplink save kitus dangaus kūnus, jie įpratę galvoti ne tik apie save, bet ir apie tuos, kurie šalia. Sunkiomis gyvenimo minutėmis jie nesutelkia dėmesio tik į savo problemas. Poreikis rūpintis kitais, jiems padėti yra svarbiau už kankinančias mintis. Dalyvaudami kitų gyvenimuose ir padėdami sunkiomis minutėmis tokie žmonės, patys to nesuvokdami, nuo žūties gelbsti ir save.

(Pasakojimas ir nuotrauka iš interneto)

KVIEČIAME

Spalio 26 d. 18 val. Tauragnų kultūros centre vyks septintasis romantinės muzikos festivalis „Po Tauragnų dangum“. Festivalyje dalyvaus Utenos rajono Tauragnų ir Biliakiemio kultūros centrų vokaliniai ansambliai, vadovaujami Vilmos Valienės, Ignalinos rajono Kazitiškio kaimo seklyčios grupė „Kazitiškiečiai“ (Vadovė Danutė Gasiūnienė), Ignalinos rajono Strigailišio kultūros namų liaudies muzikos kolektyvas „Eldija“, vadovaujamas Rimos Grušnienės, Radviliškio rajono Baisogalos kultūros namų vokalinis ansamblis (Vadovė Neringa Bernadickienė), Panevėžio rajono Miežiškių kultūros centro vokalinis ansamblis „Raskila“, vadovaujamas Linos Kairytės, dainininkas Rimantas Klimas.

Spalio 27 dieną 17 val. Tauragnų kultūros centre - Utenos kultūros centro Tarmių šventės „Rakavonių droblius“ renginys – Jurbarko kultūros centro Konstantino Glinskio teatro komedija pagal Joną Skinkį „Moters kerštas“. Režisierė Danutė Samienė.

Danguolė Grabauskienė

Metai buvo darbingi

Spalio 5 d. vyko ataskaitinis bendruomenės susirinkimas. Prieš pradėdant kalbėti apie bendruomenės veiklą, seniūnas Alvydas Danauskas kraštiečiui prof. Bonifacui Stundžiai įteikė Tauragnų krašto garbės piliečio regalijos. Kaip turbūt prisimenate, liepos mėnesį profesorius šventėje dalyvauti negalėjo, todėl džiaugiamės, kad atvyko dabar. B. Stundžiai taip pat buvo įteiktos šiais metais išleistos knygos „Ties Tauragno krantais“ ir „Tauragnai šiandien“, o profesorius mums paliko keletą savo rašytų ar redaguotų knygų.

Tauragnų krašto Garbės piliečio juosta – prof. Bonifacui Stundžiai

Toliau buvo kalbėta apie bendruomenės veiklą. 2013 m. mūsų bendruomenei buvo iš tiesų darbingi ir sėkmingi. Vien už projektus gauta per 25 000 Lt, kurie panaudoti įvairiai bendruomenės veiklai. Dar beveik 2500 Lt surinkta iš gyventojų pervestų dviejų procentų nuo pajamų mokesčio sumos.

Skaidrėse, kurios buvo rodomos renginio metu, ir atspindėjo pagrindiniai bendruomenės darbai. Šių metų pavasarį bendruomenė šventė 10 metų gimtadienį. Šventės metu Eugenijos Šimkūnaitės vyšnių sodelyje pasodinome dešimt vyšnių. Tauragnuose ne kartą viešėjo Žolinčių akademijos pirmininkė Danutė Kunčienė, šiais metais per bendruomenės gimtadienį jos vadovaujamos moterys mokės gaminti sveiką maistą.

Stambiausias jau užbaigtas šių metų projektas – „Kraštiečių šventės organizavimas Tauragnuose“

(LEADER programa, skirta beveik 15 000 Lt). Ne tik surengėme šventę, bet ir įsigijome bendruomenei reikalingų daiktų – didelę palapinę, ekraną, didelę keptuvę, džiaugiamės išleista knygele „Tauragnai šiandien“.

Mūsų bendruomenė – keliaujanti bendruomenė. Šiais metais aplankėme Taujėnų, Bistrampolio ir Burbiškių dvarus, ilsėjomės Ventspilyje.

Kasmet dalyvaujame Aukštaitijos bendruomenių sąskrydžiuose. Šiais metais sąskrydis vyko pas mus. Projektą parėmė Utenos r. savivaldybė, Lietuvos kaimo tinklas, Sveikatos ministerija. Džiaugiuosi, kad visų mūsų pastangų dėka sąskrydis pavyko ir sulaukėme tikrai šiltų atsiliepimų.

Kiekvieną mėnesį pasirodo bendruomenės laikraštis „Po Tauragnų dangum“, laikraščio tiražas nemažėja, jį noriai skaito tauragniškaiai ir svečiai. Už tai ačiū tiems, kurie rašo, dalinasi savo mintimis.

Šiemet Kultūros rėmimo fondas parėmė mūsų projektą „1863 m. sukilimui – 150 metų“ (5000 Lt). Pastatytas stogastulpis Minčios girioje (autorius Romualdas Šimkūnas), surengtas sukilimo metinių minėjimas, nuotraukų, įamžinusių sukilimo vietas Utenos, Panevėžio ir Kėdainių rajonuose, paroda, kuri dar ir dabar veikia seniūnijoje.

Sveikatos ministerija finansavo mūsų projektą „Sveikatingumo renginiai Tauragnų bendruomenėje“ (4500 Lt). Jau vyko bėgimas Taurapilis – Tauragnai kraštiečių šventės metu, sąskrydžio metu – varžybos. Smagu, kad galėjome ir patys įsigyti nemažai reikalingo inventoriaus: šiaurietiško vaikščiavimo lazdu (8 poras), tinklą, tinklinio, krepšinio kamuolių, teniso rakečių, gerą smiginio rinkinį, įsigijome marškinėlius su bendruomenės emblema ir kt.

Metų pradžioje buvo skelbtas konkursas, skirtas Tarmių metams. Laikraštyje savo tekstus tarmiškai spausdino Janina Augulytė, Ligita Balčiūnienė, Bronė Svarauskienė, Romualdas Šimkūnas, Nastia Šulskuvienė, Valda Žebelienė. Nuoširdžiai dėkoju jiems visiems, o Romualdo Šimkūno išdrožtas medalis „Už meilę tarnei“ atiteko viešniai iš Jonavos Nastiai Šulskuvieni, kuri labai vaizdingai net keliuose laikraščio numeriuose rašė apie savo gimtąjį Lukošūnų kaimą ir jo žmones.

Šie metai – taip pat Sveikatingumo metai. Džiugu, kad pačios moterys rodo iniciatyvą, žiemą rinkosi į aerobikos treniruotes, vasarą į mankštą prie Tauragno ežero. Yra grupelė moterų, vaikščiavimo šiaurietiškomis lazdomis entuziasčių. Tris kartus per savaitę mokyklos

Romualdas Šinkūnas medali „Už meilę tarmei“ įteikia Nastiai Šulskuvienei

sporto salėje norintys žaisti tinklinį.

Renginio metu buvo įteiktos nominacijos. Metų sportininko taurę pelnė Vaidas Petrauskas, be kurio dalyvavimo neapseina nė vienas sportinis renginys. Vaidas labai sėkmingai gina Tauragnų garbę ir rajoninėse varžybose: žaidžia tinklinį, krepšinį, dalyvauja smiginio, šachmatų varžybose, kartu su komanda pelno prizines vietas. Janė Šinkūnienė taure apdovanota už sveikuolišką iniciatyvą, nes visus metus būrė miestelio moteris aktyviems sportiniams užsiėmimams. Metų sportiškiausios šeimos taurę pelnė Laimos ir Alvydo Danauskų šeima, nes aktyviai dalyvavo sportiniuose renginiuose: seniūnas su sūnumis Linu ir Kęstučiu dalyvavo bėgime Taurapolis – Tauragnai Kraštiečių šventės metu, o Laima aktyviai žaidžia tinklinį, su komanda dalyvauja rajoninėse ir zoninėse varžybose.

Padėkota buvo ir tiems bendruomenės nariams ar kolektyvams, kurie renginį papuošė puikiomis rudeninėmis kompozicijomis. Labai išsadingi buvo mažieji – ikimokyklinukai ir pradinukai, kurie padedami mokytojos, auklėtojos ir tėvelių sukūrė šaunias kompozicijas. Ačiū Stasei Aleknienei, Ligitai Balčiūnienei, Danutei Bartkevičienei, Gražinai Grašienei, Ingai Šinkūnienei, Janei Šinkūnienei, Nijolei Šuminienei, visų jų rudeninės kompozicijos buvo tikrai labai meniškos.

Renginį taip pat papuošė Tauragnų mokyklinukai, pasveikinę susirinkusius

Dovanos mažiesiems bendruomenės nariams. Svarbiausia pažūrėti, ar kibiriukas netuščias...

mokytojus, Tauragnų moterų ansamblis, vadovaujamas Vilmos Valienės ir kapela „Pakusa“ iš Kavoliškio (Rokiškio r.), vadovaujama Rytutės Paurienės.

Noriu dar kartą padėkoti visiems, kurie šiais metais aktyviai dalyvavote bendruomenės veikloje, visiems, į kuriuos ne kartą kreipiausi prašydama padėti organizuojant įvairius renginius. Pasidžiaukime, kad buvome aktyvūs, kad nemažai padarėme, kad mūsų miestelyje gyventi būtų įdomiau. Gal ir pavargom nuo visų darbų, tiesiog tokie jau metai „išpuolė“... Gal kitąmet pailsėsime? Tai priklausys nuo visų mūsų.

Mokytojus sveikina pradinukai

Originalios Ligos Balčiūnienės kompozicijos: „Varlė karalienė“, „Rudens ateivė“ ir „Sniegenos sniegas“.

Bronė Juknevičienė

Ateitis, viltis, gerovė
Ir svajonė nerami.

Mintys Mokytojo dienos proga

Spalio mėnesio laikraščio numeryje visada rašome apie mokytojus. Perverčiau ankstesnių metų spalio mėnesio numerius. 2011 m. spalio 5 dieną kultūros centro salėje susirinko net 25 mokytojai. Praėjo tik dveji metai. Kiek jų buvo šiais metais salėje? Ne, aš visai nenoriu pasakyti, kad jų nebeliko tarp mūsų! Norėdama pakalbinti pačius vyriausius mokytojus, kurie šiais metais šventė ar dar švęs gražius jubiliejus, sužinojau, kad kol kas kai kuriems sveikata neleidžia, gal vėliau... Todėl ir į šventę neatėjo. Dar kam nors laiko ar noro pritrūko. Taip ir barstomės po truputį. Man šis ruduo pirmas, kai nebeturiu nė vienos pamokos. Didelio liūdesio nejaučiu. Gal dėl to, kad keletą paskutinių metų jau nebebuvo Tauragnų mokyklos ir dirbau kitame miestelyje (vis tiek – ne savo mokykla...), o gal dėl to, kad turiu mėgstamą ir įdomų darbą, kuriame su mokiniais susitinku, bendrauju, tik pažymių nerašau, trimestrų nevedu. Bet... man buvo graudu, kai mokinukai sveikino mokytojus. Mokytojo darbas ne toks, kad jį lengvai pamirštum.

Jei manęs kas paprašytų parašyti apie pedagoginio darbo metus, dar nežinau, ką parašyčiau. Skaitau mokytojos Tamaros Vanagaitės pamąstymus ir mokytojos Valerijos Danauskienės (mano pirmosios mokytojos) prisiminimus. Kitoks buvo laikmetis, kitokie vaikai. Bet mokytojo darbas visada buvo šiek tiek daugiau, negu tik darbas. Nebijau šito pasakyti ir atrodyti sentimentali...

Su Mokytojo diena, mano buvę mokytojai, dar dirbantys kolegos ir visi, kurie esate mokytojai, bet nebėra mokyklų, kuriose dar galėtumėte dirbti.

Tamara Vanagaitė. „Mūsų, jau senjorais vadinamų mokytojų, visas gyvenimas nuo pat vaikystės buvo susijęs su mokykla. Mano taip pat. Tik tada, pokario laikotarpiu ir vėliau, mūsų požiūris į mokslą, į mokyklą buvo kitoks. Prisimenu ne tik su džiaugsmu, bet ir su ašarom tuos metus:

Baltas vieškelis žvyruotas,
Aš keliauju per pusnis
Į mokyklą lyg į puotą,
Nesvarbu, ar lis, ar snigs.
Nes mokykla – tai šventovė,

Tada nebuvo nei mėlynų, nei geltonų autobusiukų, kurie mus vežiotų, reikėdavo eiti pėsčiomis net po 5 ar 7 kilometrus. Jokių valgyklų mokykloje nebuvo, bendrabučių taip pat.

Tik knygas ir duonos kriaukšlę
Aš nešiosi su savim,
Bet džiaugiuosi taip, lyg saulę
Neščiau širdimi.

Kur dabar tas vieškelis vaikystės? Viską nutrynė laikas, nusinešė savo tėkmė, pageltusios tik nuotraukos beliko albume.

1953 m. Tamara Vanagaitė (pirma iš dešinės) su draugėmis ir klasės vadove parke prie Baisogalos vidurinės mokyklos.

Visą gyvenimą didžiausias mano troškimas buvo siekti mokslo. Nesvarbu buvo nei vargana buitį, nei skurdas. Paskui teko mokyti kitus. Vaikus, o taip pat ir jaunus mokytojus, nes daugiau kaip 20 pedagoginio darbo metų dirbau administracinį darbą mokykloje: buvau direktore Suginėčiuose, paskui direktoriaus pavaduotoja Tauragnuose. Visko patyriau: ir džiaugsmo, ir nusivylimo, ir ašarų.

Tauragnuose man dirbant pasikeitė net trys direktoriai. Ateina naujas vadovas, ir visas mokymo ir ugdymo krūvis gula ant pavaduotojo pečių: drausmė mokykloje, darbas su tėvais, gerosios mokytojų darbo patirties apibendrinimas ir t.t.

Nepaisant visų sunkumų, visada mėgau dainuoti Be to, esu laiminga, kad čia, Tauragnuose, sutikau daug puikių mokytojų, kuriuos vertino ne tik mokiniai, bet ir tėvai, švietimo skyriaus darbuotojai. Aš pati galėjau iš jų pasimokyti kantrybės, tarpusavio supratimo, gerų santykių su vaikais, ne tik gabiais, bet ir neklaužadam. Tauragnų vi-

1957 m. Su drauge prie Maskvos universiteto, kuriame tuo metu studijavo.
T. Vanagaitė kairėje.

durinė garsėjo tuo, kad ją baigę daug mokinių įstodavo į aukštąsias mokyklas. Visi prisimena ir geru žodžiu mini pradinių klasių mokytojas Bronę Žvirblienę, Aldoną Bikuvienę, Valę Danauskienę, istorijos mokytoją Albiną Kazickienę, lietuvių kalbos mokytoją Janiną Augulytę, rusų kalbos mokytojas Eugeniją Kamarauskiene ir Sofiją Tilvytienę, biologę Birutę Slapšienę, anglų kalbos mokytoją Apoloniją Marčiulionienę. Skaudu būdavo pasakyti kai kuriems jauniems, tik pradedantiems pedagogams, kad jie geriau pasirinktų kitą darbą, nes nesugeba užtikrinti drausmės klasėje, kuri priklauso ne tiek nuo vaikų, kiek nuo paties mokytojo. Geras mokytojas turi būti tarsi orkestro dirigentas, kuriam įėjus į klasę visi vaikai nukreipia dėmesį į jį ir jo skiriamas užduotis. Jo klasėje nebūna nereikalingo šurmilio ir blaškymosi. Tokių mokytojų pas mus buvo dauguma. Aišku, pasitaikydavo ir tarpusavio nesutarimų, ginčų, bet mes visada suprasdavom, kad tai neturi trukdyti vaikų mokymo bei auklėjimo kokybei.

Atsisveikinau su mokykla 1993 metais, dar kol ji gyvavo. Dabar ir mokyklos nebėra. Vienišo pensininko dalia tikrai nepavydėtina. Dabar senatvės

vieškeliu pasiramsčiuodama einu viena ir meldžiu tikrai Viešpatį: atleisk, man visko jau gana... O peržengusi 80-ties metų slenkstį ir atsigręžusi atgal mąstau: gal tie metai tik sapnas tebuvo, saulės blyksnis, ištirpęs lange?”

1976 m. Pirmūnų šventė Tauragnų mokykloje.
Tamara Vanagaitė pirmą iš dešinės.

Pasakoja **Valerija Danauskienė**. Savo pirmąjį rugsėjį pasitiko 1947 m., pedagoginio darbo stažas – 42 metai.

„Pedagoginio darbo metai man buvo patys sėkmingiausi, geriausi, nuostabiausi metai, nes darbas buvo mielas, norimas, tuos 42 metus miniu tik pačiais geriausiais žodžiais. Kolegos buvo labai draugiški, geri, puikiai sutarėm. Dainos, išvykos į gamtą, daug sportavom, ypač mėgom tinklinį – tokia buvo mūsų „užklasinė“ veikla. Labai sportiškas, gyvas ir linksmas buvo mokytojas Aigėlis. Prikalbino mus su mokytoja Agota Liuimaite (Paukštie) groti gitara. Jis labai mėgo dainas, tik išgirdavo niūniuojant ir prašydavo padainuoti. Senojoje mokykloje II aukšte buvo mokytojų kambariai (klasės – I aukšte). Mokytojos gyveno po dvi kambarius. Gyvenimas buvo sunkus, Tauragnai dar sugriauti po karo, bet dienos buvo šviesios, pilnos dainų, muzikos, sporto. Tiesa, su ta muzika susijęs ir nelabai malonus prisiminimas. Norėjau kaspiniu papuošti savo gitarą, nelabai buvo kuo, tai radau juodos spalvos juostelę ir užrišau. Pamatė politrukas ir ėmė barti, kad gedulą nešioju, nemėgstu sovietų valdžios. Gerai, kad tik barimą teko išklausti...”

Išvyka su kolegomis į gamtą. Valerija Danauskienė stovi viduryje.

Tik atvažiavusią mane pasitiko direktorius Cicėnas ir, kaip baigusiai mokslus mokytojų seminarijoje Panevėžyje, pasiūlė paimti IV skyrių. Aš buvau beveik be praktikos, na tai kas, kad turėjau teorinių žinių, bet praktikos – dvi pamokos! Tai aš užsispyriau ir išsireikalavau pradėti nuo pradžių – nuo I skyriaus.

Pirma pamoka... Įeinu, pilna klasė mokinių, visi stovi. Sąrašų jokių nebuvo, kai dabar pagalvoju – visiškai betvarkė. Mokinių buvo apie 50. Vieni dideli, gal 13 metų, kitiems tik 8-eri. Daugiau kaip pusė mokinių rusiukai. Pradėjau pamoką... Kalbu, kaip svarbu mokytis, kiek daug jie pasieks, turėdami žinių, kaip mums visiems bus įdomu. Greit mano mokiniams pasidarė nebeįdomu, pradėjo šurmuliuoti. Aš nutildau, sudraudžiu ir vėl kalbu. Primenu – mano, mokytojos, praktika – dvi pamokos... Atsistoja vienas rusiukas ir sako: „Dar čia šita banditka mus pamokys!“ – ir išeina iš klasės, trinkelėjęs durimis. Tokia buvo pirmoji pamoka, lūdna ir skaudu buvo, galvojau, kaip reikės dirbti. Į pamokos pabaigą lyg ir susidraugavom, bet nuotaika buvo prislėgta.

Pradžią, pirmieji metai buvo sunkūs, kol išmokau suvaldyti klasę, kol pradėjo klausyti, kol supratom vieni kitus. Sunkiausiai sekėsi sutarti su rusiukais, ilgai reikėjo ieškoti, kaip juos sudominti. Kiti metai jau buvo lengvesni. O ir rusiukų tėvai gal darbus susirado mieste, išvažiavo ir vaikus išsivežė. Dar kiti metai, ketvirti – praktikos daugėjo, buvo žymiai lengviau.

Praėjo daug metų. Jaučiausi pataikiusi į savo

vietą. Dirbti buvo gera, užteko akių žvilgsnio, mimikos, kad suvaldyčiau klasę. Nebuvo jokių sunkumų su drausme, visada žinojau, kodėl vieno ar kito mokinio nėra klasėje. Tiesa, prisimenu kai ką, dėl ko dabar gėda. Papešdavau mokinį, stovintį prie lentos ir neišmokusį pamokos. Su priekaištu sakydavau: „Aš gi vakar viską išaiškinau...“.

Kai 55-erių išėjau į pensiją, mokytojai suruošė išleistuves. Balius buvo puikus. Kaip dabar prisimenu mokytojo Antano Petrėno prašymą: „Na, Vale, dainą, dainą!“. Prisimenu ir dainą, kurią dainavau. Tokios mielos išleistuvės... Bet po jų dar dirbau 10 metų. Mokyklą palikti buvo be galo sunku. Buvau labai prisirišusi prie vaikų. Gyvenom arti mokyklos, tai buvo labai sunku girdėti mokyklinį skambutį, jis tiesiog aidavo per širdį...

Po dviejų mėnesių švietimo skyriaus inspektorė pakvietė dirbti Bajorų pradžios mokykloje. Sutikau mielą noru, dirbome kartu su mokytoja Bagdonavičiene. Taip buvo gera, atsigavau. Draugiškai dirbom ketverius metus. Paskui – tragiška nelaimė, mokytoja nuskendo. Viena dirbti nesutikau, buvo labai skaudu, nes abi su mokytoja puikiai sutardavom. Ta skaudi nelaimė neleido puikiai jaustis darbe.

Jei kas dabar sako, kad mokiniai prastėja, tai ne, man taip nebuvo. Man kuo tolyn, tuo jie geresni darėsi. Gal ir buvo vienas kitas, nenorėjęs mokytis, tai aš jų neprisimenu...”

Su mokinukais apie 1960 metus.

Su mokytojų kolektyvu ir abiturientais apie 1973 metus.

Bronė Juknevičienė

Labai ačiū aktyviai laikraščio „Po Tauragnų dangum“ skaitytojai **Bronei Svarauskienei**, kuri ne tik jau daug metų skaito laikraštį ir, kol leido sveikata, dalyvavo bendruomenės gyvenime, bet ir pati pradėjo rašyti. Laikraščio rugpjūčio mėnesio numeryje buvo išspausdintas jos pasakojimas apie beržinę košę. Šį kartą B. Svarauskienė parašė apie susitikimus su Miškininių šeima, ypač su Motiejumi Miškiniu. Kadangi papasakojo tik keletą atsitikimų, kad skaitytojams būtų aiškiau, įdedu šiek tiek informacijos apie Motiejų ir Antaną Miškinis.

Motiejus Miškinis, poeto Antano Miškinio vyriausias brolis, gimė 1898 m. Juknėnuose, mirė ten pat 1974 m. Palaidotas Vajasiškyje, Zarasų r. Mokėsi Maskvos universitete, bet studijas sutrukdė I pasaulinis karas. Nepriklausomybės kovų savanoris. Baigė karo mokyklą, kelerius metus dirbo karo valdininku Kauno komendantūroje. 1923 m. buvo konsulato sekretorius ir vicekonsulas Hamburge. 1927 m. baigė Lietuvos universiteto Humanitarinių mokslų fakultetą. Dirbo mokytoju Kaune, Marijampolėje, Raseiniuose. Redagavo moksleivių žurnalą, dirbo Švietimo ministerijoje, vokiečių okupacijos metais dėstė Vilniaus universitete. Iki sovietinės okupacijos aktyviai reiškėsi kaip literatūros kritikas ir tyrinėtojas. Nuo 1964 m. dešimt metų mokytojavo Juknėnų septynmetėje mokykloje.

„Motiejus Miškinis iki pat savo mirties gyveno Juknėnuose. 1943 metais vokiečiams uždarius Vilniaus universitetą ir ėmus suiminti lietuvių inteligentus, Motiejui irgi buvo iškilęs pavojus. Jis atvažiavo į kaimą. Bet ir ten gyvenimas nebuvo paprastas: vokiečiai reikalavo duoklių ir prievolių. Motina, likusi viena, silpniau prižiūrėjo ūkį, o Motiejui kurį laiką teko slapstytis. Paskui prasidėjo sovietinė okupacija.

Kaip prisimena juknėniškiai, Motiejus buvo gana keistas žmogus. Dirbdavo daugiausia naktimis, nemokėjo net gerai šieno pjauti ir ūkininkavo sunkiai. Kaimo moterys, ateidavusios jam padėti, pasakojo, kad jis tik šiek tiek papurendavo žemę ir sėdavo. Žinia, ne kas tokioj dirvoj užaugdavo. Moteriškės pačios mieliau atlikdavusios darbus, o Motiejus pavaišindavęs jas mažu stikleliu konjako, pagerbdavęs ir ilgai kalbėdavęsi“. (Rūtos Jonuškienės pateikta informacija).

Antanas Miškinis, poetas, įvairiuose lageriuose kalėjo 1948–1956 m.

Juknėnų kaime, Miškininių gimtajame name, įkurtas A. ir M. Miškininių literatūrinis-etnografinis muziejus (Utenos kraštotyros muziejaus padalinys, dirba muziejininkė Rimanta Gaidienė). Sodybą uteniškiams padovanojo poeto Antano Miškinio dukra Jolanta Miškinytė-Garjonienė.

Paskaitykime, ką pasakoja Bronė Svarauskienė.

„Mano senelė, tėtės mama, buvo Miškinytė iš Untilgės kaimo, tėtės pusbrolis – Kazimieras Miškinis, Adelė ir Uršulė Miškinytės – pussėsės. Kai nuvažiuodavom šventam Jone atlaiduos Vajasiškin, tai Kazimieras, prigaudęs žuvų, laukdavo svečių. Tada kalbėdavom apie Miškinis – Motiejų, Vincą, Antaną, turėjom jų nuotraukas. Bet kai areštavo Antaną, nuotraukas pakavojom ir vėliau neberadom.

Motiejus buvo pas mus, Grašių kaime, ne vieną kartą, būdavo labai įdomu klausytis jo kalbos. Kartu atvažiuodavo ir

Broliai Miškiniai: Motiejus (viduryje), **Antanas** (dešinėje) ir **Vincas** (nuotrauka iš interneto)

žmona. Motiejus buvo didelis vyras, o jo žmona labai maža ir prasta, rūkydavo, abu jie neturėjo šeimos. Žmona buvo mokytoja. Per švento Jono atlaidus Vajasišky šventorių žmonės kalbėjo, kad Motiejaus „boba“ prasta, dyvijos, kur anas tokių ir gavo. Vyrai sakė, kad man tokių, tai duoč kur skradžiai! Bet kaip Motiejus ją aptarnaudavo! Ir labai gerbė, mat mokslo žmogus buvo, kitaip žiūrėjo.

Kartą buvo atvažiavęs ir Miškininių mama su Uršule Miškinyte, labai moteris kalbni, kaip ir sūnūs. Miškinienė vadovavo ūkiui, turėjo 24 ha žemės, samdinius samdė. Buvo našlė, reikėjo pagalbos prie ūkio darbų.

Motiejus buvo savanoris, dirbo konsulu Hamburge. Mūsų namuos augo didelis fikusas, Motiejus, jį pamatęs, pasakojo, kad Hamburge fikusai prie šaligatvių auga. Prasidėjus karui, paliko viską, pasiėmė tik „čmodaną“ knygų, tai mums buvo labai „navatna“, kad jam svarbiausia knygos.

Motiejus mokėjo daug kalbų: rusų, vokiečių, prancūzų, latvių, galėjo susikalbėti su žydais jų kalba.

Po karo Motiejus sugrįžo į Juknėnus, mokytojavo, vertė knygas. Pas jį atvažiuodavo studentai. Kaime gyveno ūkiškai, turėjo karvę. Vieną kartą atėjo pas jį Kazimieras ir rado vežant mėsą. Kazimieras nusistebėjo, kas gi šitaip mėsą mėžia, reikia imt eilėm, o ne duobę kabint. Dar su Motiejum Miškinium buvom susitikę, kai jis su Kazimieru atvažiavo pas mūsų tėtę tvarkyti reikalų dėl malkų. Mat visiems kaimo žmonėms valdžia paskyrė prievolę kiek tai kubų malkų pristatyti. Tai jie visi kartu važiavo į Paūkojo kaimą už Saldutiškio, pas kunigą Mačiulevičių, kad kunigas supažindintų su miškininkais. Kunigas jiems papasakojo, koks M. Miškinis svarbus žmogus, ir reikalai su malkų prievole buvo sutvarkyti.

Ne tik Motiejus pas mus atvažiuodavo, bet ir mes, visa giminė, vieną kartą sugalvojom aplankyti Motiejų. Nusisamdėm „Latviją“, prisidėjom valgyti, Kazys pagavo žuvų, ir nuvažiavom. Kaip buvo įdomu! Motiejus pasakojo pasakojo, tik klausyk! Matės, kad ir jis pats

Danguolė Grabauskienė

Paminėjome Pasaulinę širdies dieną

Rugsėjo 26 dieną Bendruomenės namuose vyko renginys, skirtas Pasaulinei širdies dienai paminėti.

Utenos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorė Alma Gaidienė ir direktorės pavaduotoja, visuomenės sveikatos stiprini-

labai patenkintas liko.

Dar keletas žodžių apie Antaną Miškinį. A. Miškinis aštuonerius metus buvo kalėjime, pasakojo, kad kalėjime buvo vienutė, kur nei atsisėst, nei atsigulti, vandens iki kelių. Būdamas toje vienutėje pamatė vorą, tai ir klausė pats sau: „Aš tai žinau, už ką čia patekau, o kaip tu čia atsidūrei?“ Kad dabar būtų tokie kalėjimai, tai nenorėtų po kelis kartus sėsti!“

mo specialistė Ina Meidienė davė daug naudingų patarimų, padalino įvairios naudingos literatūros, norintiems pamatavo kraujospūdį, nustatė Kūno masės indeksą.

Po susitikimo visi norintys galėjo išbandyti šiaurietišką ėjimą. Susirinko nemažas būrelis moterų, tarp kurių buvo ir tokių, kurios pirmą kartą paėmė į rankas šiaurietiškas lazdas, ir tikrų profesionalių, kurios aktyviai vaikščioja jau antrus metus. Visos praleido smagią valandą gryname ore, pasigrožėjo rudenėjančia gamta.

Kadangi dabar ir bendruomenė įsigijo kokybiškų lazdų, tai norėtusi, kad jos nestovėtų užrakintos, o būtų naudojamos, todėl prašom kreiptis visus, norinčius išbandyti šiaurietiško vaikščiojimo malonumą.

Nuotraukose: susirinkusieji klausosi specialistų patarimų; prie Tauragno ežero, kur baigiama įrengti poilsiavietė; mankšta.

KVIEČIAME

Spalio 17 d. 15 val. Tauragnų kultūros centre vyks susitikimas su Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariato vadovais.

Susitikimo metu vadovai apžvelgs kriminogeninę bei saugumo užtikrinimo situaciją rajone, išskirdami opiausias problemas seniūnijoje. Bus pristatoma bendruomenės pareigūnų veikla, gyventojai turės galimybę susitikti su jų gyvenamąją vietą aptarnaujančiu apylinkės inspektoriumi. Susitikimo metu, vykdant vagysčių prevenciją, pareigūnai vykdys prevencinį daiktų žymėjimą, specialiu žymekliu pažymėdami vertingus daiktus (mobiliojo ryšio telefonus, televizorius, grotuvus, dviračius ir kt.).

Taip pat džiaugiamės, kad už gerą darbą Utenos rajono savivaldybės meras Alvydas Katinas Policijos dienos proga įteikė padėką mūsų seniūniją aptarnaujančiam Viešosios tvarkos skyriaus Prevencijos poskyrio apylinkės inspektorių veiklos grupės tyrėjui **Egidijui Rožei**.

AKTUALU (informacija iš www.utenal.lt)

Seniūnijose veiks aštuoni Utenos kultūros centro skyriai

Iki šio rudens Utenos rajone veikė septyniolika kultūros centrų, tačiau š. m. rugsėjo 26 d. Utenos rajono savivaldybės tarybai patvirtinus naujus Utenos kultūros centro nuostatus, liko vienas Utenos kultūros centras, turintis aštuonis skyrius seniūnijose. Tokius struktūros pokyčius sąlygojo ne tik mažėjantis gyventojų skaičius kaimuose, ekonominiai veiksniai, bet ir siekis teikti kokybiškesnes kultūros paslaugas.

Šalies savivaldybės, atsižvelgdamos į gyventojų poreikius, skirtingai formuoja savo kultūros įstaigų tinklus. Pasirinkusi kurti bendruomenių traukos centrus seniūnijų administraciniuose centruose, Utenos rajono savivaldybė numato daugiau investuoti į Utenos kultūros centro skyrius Daugailiuose, Kuktiškėse, Leliūnuose, Saldutiškyje, Sudeikiuose, Tauragnuose, Užpaliuose ir Vyžuonose: atiteityje modernizuoti jų pastatus, palaipsniui skyrius aprūpinti garso, vaizdo, kompiuterine įranga, juose sutelkti kvalifikuotus kultūros ir meno specialistus, į kultūrinę veiklą įtraukti vietos bendruomenes.

Vietoje buvusių Pakalnių, Kirdeikių, Sirutėnų, Kišūnų, Kaniūkų, Pačkėnų, Vaikutėnų ir Biliakiemio kultūros centrų įsteigtose laisvalaikio salėse, kurias administruos seniūnijų darbuotojai, be sporto, sveikatinimo, jaunimo renginių, vyks ir kultūros renginiai, nes sąlygos bus sudarytos Utenos kultūros centro ir jo skyrių, kultūros ir meno darbuotojų ir paslaugų mobilumui.

Už socialinę pašalpą reikia atidirbti

Utenos rajono savivaldybės administracijos Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyrius, savivaldybės gyventojams skirdamas piniginę socialinę paramą, kompensacijas padengti išlaidas būstui šildyti, karštam ir

geriamajam vandeniui, kurui įsigyti, laikosi nuostatos padėti tiems žmonėms, kurie dėl tam tikrų priežasčių pragyvenimui negali užsidirbti būtinų lėšų.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, iki š. m. rugpjūčio 1 d. Utenos rajone gyveno 41 751 gyventojas, socialinę pašalpą vidutiniškai gavo apie 2 676 asmenys – per aštuonis šių metų mėnesius jiems išmokėta 4 682 milijonai litų. Nors Utenos rajonas yra tarp tų savivaldybių, kuriose pašalpos gavėjų skaičius mažiausias ir mažiausiai panaudojama lėšų socialinėms pašalpoms mokėti (2012 m. vienam tūkstančiui rajono gyventojų teko mažiau kaip 50 socialinės pašalpos gavėjų ir mažiau kaip 200 tūkstančių litų), šiemet birželio 1 d. įsigaliojus Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo pakeitimui, kontrolė skiriant pašalpas buvo sugriežtinta: į savivaldybės administracijos Socialinių reikalų ir sveikatos apsaugos skyrių prašyti pašalpos atėjusiems darbingo amžiaus žmonėms reikia už ją atidirbti – jiems siūloma visuomenei naudinga veikla.

Visų pirma tokia tvarka siekiama skatinti žmones dirbti, o ne gyventi iš pašalpų, o, antra, taip bandoma užkirsti kelią piktnaudžiauti parama. Skatinant socialinę paramą gaunančių asmenų darbinę motyvaciją, jų iniciatyvą prisidėti prie bendruomenės gerovės kūrimo, nustatyta tvarka jiems siūloma įsitraukti į visuomenei naudingą veiklą – už skiriamą socialinę pašalpą atidirbti UAB „Utenos komunalininkas“, medicinos įstaigose, seniūnijose ir kt. Pernai tokioje veikloje dalyvavo beveik tūkstantis žmonių, o šiais metais per pirmus du ketvirčius buvo išduoti 545 siuntimai. Išimtyms taikomos pensininkams, nėščioms moterims, auginantiesiems mažamečius vaikus, sergantiems ir kt. Jei bendrai gyvenantys ir vaikus auginantys asmenys atsisako dalyvauti visuomenei naudingoje veikloje, socialinės pašalpos tikėtis negali, socialinė pašalpa skiriama tik vaikams. Kompensacijos jiems taip pat neskiriamos arba nutraukiamos. Vienas gyvenantis asmuo, atsisakęs atlikti visuomenei naudingą darbą, taip pat negauna nei socialinių pašalpų, nei

kompensacijų.

Kaip pastebėjo skyriaus darbuotojai, paramos gavėjų pasitelkimas visuomenei naudingai veiklai visapusiškai naudingas - žmonės įgauna būtinų darbo įgūdžių, jaučiasi reikalingi visuomenei, o skyriaus darbuotojai lengviau gali išsiaiškinti melagingus atvejus: vieniems paramos gavėjams „trūksta laiko“ dalyvauti visuomenei naudingoje veikloje, nes jie greičiausiai dirba nelegaliai, kiti bando išsisukti pateikdami medicinos dokumentų išrašą, kuriame nurodoma, kad asmuo tam tikrą laikotarpį dėl sveikatos būklės negali dirbti.

Tikėtina, kad mažinant ilgalaikę priklausomybę nuo socialinės paramos sistemos, didės socialinės paramos gavėjų motyvacija dirbti. Įstatyme numatytos socialinės pašalpos gavėjų įsidarbinimo skatinimas – ilgalaikiams bedarbiams, šeimoms, auginančioms vaikus, už kiekvieną jų su darbo ar tarnybos santykiais susijusį mėnesį dar šešis mėnesius papildomai mokama socialinė pašalpa, kurios dydis lygus 50 proc. socialinės pašalpos, mokėtos per praėjusius dvylika mėnesių iki įsidarbinimo. Tikimasi, kad šiais metais pradėta taikyti tvarka pakeis rajono gyventojų požiūrį į socialines pašalpas – jie pamažu supras, kad veltui niekas nieko neduoda.

Toks užrašas gal jau nuo pavasario puikuoja ant mūsų parduotuvės katilinės kamino. Jau ne vienam užkliuvo su gramatine klaida parašytas skelbimas. Reikia džiaugtis, kad tauragniškiečiai raštingi ir pastebėjo klaidą, nežina, kaip atsiradusią, juk mes, rytų aukštaičiai, tikrai netariame žodžio **byra** trumpai. Parduotuvės moterys sakė, kad vedėja kreipėsi į „kaltininkus“ prašydama ištaisyti klaidą, bet jos balsas liko neišgirstas... Patys, žinoma, nedrįstame savivaliauti, o gal reiktų?

Darže – rudeninė sėja (iš interneto)

Antroje spalio pusėje sodinami žieminiai česnakai – tuomet jie iki nuolatinių šalčių spėja įsišaknyti. Sodinti parenkamos stambesnės skiltelės, tada ir derlius būna didesnis. Česnakai sodinami 5–8 centimetrų gylyje. Pasodin-

tus žieminis česnakus vėta mulčiuoti nestoru sluoksniu durpių.

Norintiems pavasarį anksčiau sulaukti morkų, ridikėlių, salotų, krapų, burokėlių, špinatų, pastarnokų ar petražolių derliaus, vertėtų jų pasisėti rudenį. Išravėtoje ir išpurenčioje dirvoje reikia padaryti vagutes ir prieš prasidedant nuolatiniams šalčiams, kai oro temperatūra nukrinta iki 2–3 laipsnių šilumos, į vagutes reikia įberti minėtų augalų sėklų, ant jų užberti maždaug 2 centimetrų storio žemės sluoksnį ir užmulčiuoti dar tiek pat durpių.

Mėšlu pirmiausia reiktų tręšti tą plotą, kur planuojate kitamet auginti bulves, agurkus, kopūstus. Tuo tarpu svogūnams, vasariniams česnakams, morkoms, burokėliams skirtos žemės vėčiau mėšlu netręšti.

Valda Žeblienė

Vėlinėms artėjant

Manęs nebus. Kris purios snaigės,
Užklos visus kelius, takus.
Manęs nebus. Pavasariai bus svaigūs,
Paukštelį trėlės džiugins jus.
Manęs nebus. Bus Joninės rasotos,
Laužai ir šokiai iki paryčių.
Manęs nebus. Atlėks ruduo vėjuotas.
Lapus auksinius plėšys nuo šakų.
Manęs nebus. Aš jumyse gyvensiu.
Skambėsiu žody, ilgesio dainoj.
Manęs nebus, bet aš vis tiek šiurensiu
Žolėję, gėlėję, kuplioj obels šakoj.
Manęs nebus, bet jūs tai būsit...

A†A *Seniūnijoje rugsėjo mėn.
mirė*
ANTANAS MUSTEIKIS, 78
metų, Stūglių kaimas;
Užjaučiame artimuosius.

Nuotraukos

Danguolės Grabauskienės,
Žymanto Trimonio, iš asmeninių
Valerijos Danauskienės ir Tamaros
Vanagaitės archyvų;
Redagavo ir maketavo Danguolė
Grabauskienė;
Spausdino Utenos spaustuvė